

TEACH-project

*Kaasava hariduse põhimõtete
rakendamine haridusasutuses*

Katrin Poom-Valickis

Kaia Köster

24.-25.09.2015

***Meie tegevused on seotud väärtustega,
milles peegelduvad arusaamad
tegelikkusest, inimestest ja
teadmistest...***

Märgi oma seisukoht ja mõtle, mis põhjusel oled just seda meelt

1. Õppimine on inimeste kaasasündinud põhivajadus ning nad on eluaegsed õppijad.
2. Õppijale meeldib ise teadmist luua ja ta ei eelista teiste teadmiste ära õppimist.
3. Õppimine algab kogemusest.
4. Uue materjali õppimise puhul on kõige tähtsam see, kui arusaadavalt õpetaja seletab.
5. See, kuidas me ise tahame õppida, mõjutab seda, kuidas me õpetame.
6. Õppimine on raske töö ja inimene vajab kontrollimist, suunamist ja sundimist, et seda teha.
7. Õpetaja on tarkuse läte

Õppimise mudelid

- Vastuvõtmine (reception) Seotud kvantiteedi, faktide ja oskustega, eeldab teadmiste ülekannet. Emotsionaalsed ja sotsiaalsed aspektid ei ole olulised.
Õppimine = õpetamine
- Konstrueerimine (construction)
 - Õppija konstrueerib teadmised läbi diskussiooni, avastusõppe, avatud küsimuste, seoste loomise kaudu.
Õppimine = individuaalne tähenduse loomine
- Koos konstrueerimine (co.construction)
 - Õppija konstrueerib teadmised läbi interaktsiooni ja koostöö, eelkõige läbi dialoogi.
Õppimine = teadmiste loomine üheskoos

Kooskonstrueerimise (co-construction) mudel ehk õppimine läbi dialoogi on

- keskendunud enam õppimisele kui õpetamisele
- eesmärgiks jagatud arusaam dialoogi kaudu
- õpetaja räägib vähem ja on kaasõppija
- fookuses on sotsiaalsed ja koostöised protsessid
- teadmise loomine ja õppimine toimub dialoogis
- väärtustatakse protsessi, mille tulemuseks on paranenud koostöö
- Õppimise võimalusi nähakse läbi paranenud koostöö

Arusaam lapsest kui õppijast on seotud lähenemisega õpetamisele, mis omakorda mõjutab õpilaste õppimist

Õppijate arusaam õppimisest

- Oma teadmiste suurendamine
- Meeldejätmine ja reprodutseerimine
- Kasutamine
- Mõistmine
- Millegi nägemine teisiti/vaatenurga muutus
- Muutumine isiksusena

(Marton, Säljö 1976; Marton et al 1993)

Õpetajate arusaam õppimisest

- Info jagamine /edasisandmine
- Teadmiste ülekanne
- Tähenduse loomine/mõistmise toetamine
- Õppijate arusaamade muutumine
- Õppijate õppimise toetamine

(Samuelowicz, Bain 1992)

Õppimine kui

- 1) „Õppimine on teadmiste omandamine“; „Selles haridussüsteemis on õppimine tuupimine“; „Ajaraiskamine“; „Mõistete ja nimede päheõppimine“.
- 2) „Õppimine on teadmiste kogumine ning alus, tänu millele suudad sa loogiliselt mõelda ning tänu millele sa tead midagi maailmast, mis sind ümbritseb.“
„Õppimine on pikk ja pidev protsess, mille käigus omandatakse uusi teadmisi, oskusi ning arendatakse oma võimeid.“
- 3) „See peaks olema see, kui sa omandad uusi teadmisi ja mõistad midagi, mis varem oli mõistmatu. Koolis õppimine on aga asjade sunniviisiline pähetuupimine kell 12 öösel, vähemalt enamasti.“

Süva ja pindõppimine

Süvaõppimisele on omased järgmised jooned:

- 1) õppija püüab mõttest aru saada;
- 2) õppur otsib mudeleid ja põhimõtteid;
- 3) õppija seostab mõtteid varasema kogemusega;
- 4) õpilane suhestub aktiivselt aine sisuga

Pealiskaudsele ehk pindõppimisele on iseloomulikud järgmised jooned:

- 1) õppija püüab toime tulla minimaalsete nõuetega;
- 2) õpilane näeb ainet omavahel seostamata teadmistena;
- 3) õppur püüab rutiinselt meelde jätta fakte ja tegevusi;
- 4) õppija tunneb survet ja muretseb tulemuste pärast.

A. Entwistle, N. J. Entwistle 1992; Entwistle, Ramsden, 1983; Marton, Säljö, 1976.

Miks me teeme seda, mida me teeme?

(Vansteenkiste, 2014)

Karistus

Tasu

Ootused

Häbi

Süütunne

Eneseväarikus

Isiklik

Oluline

Täenduslik

Rõõm

Kirg

Huvi

Kohustus , surve , stress

Vabatahtlik, psühholoogiliselt vaba

Kontrollitud
motivatsioon

PEAN

(„MUSTIVATION“)

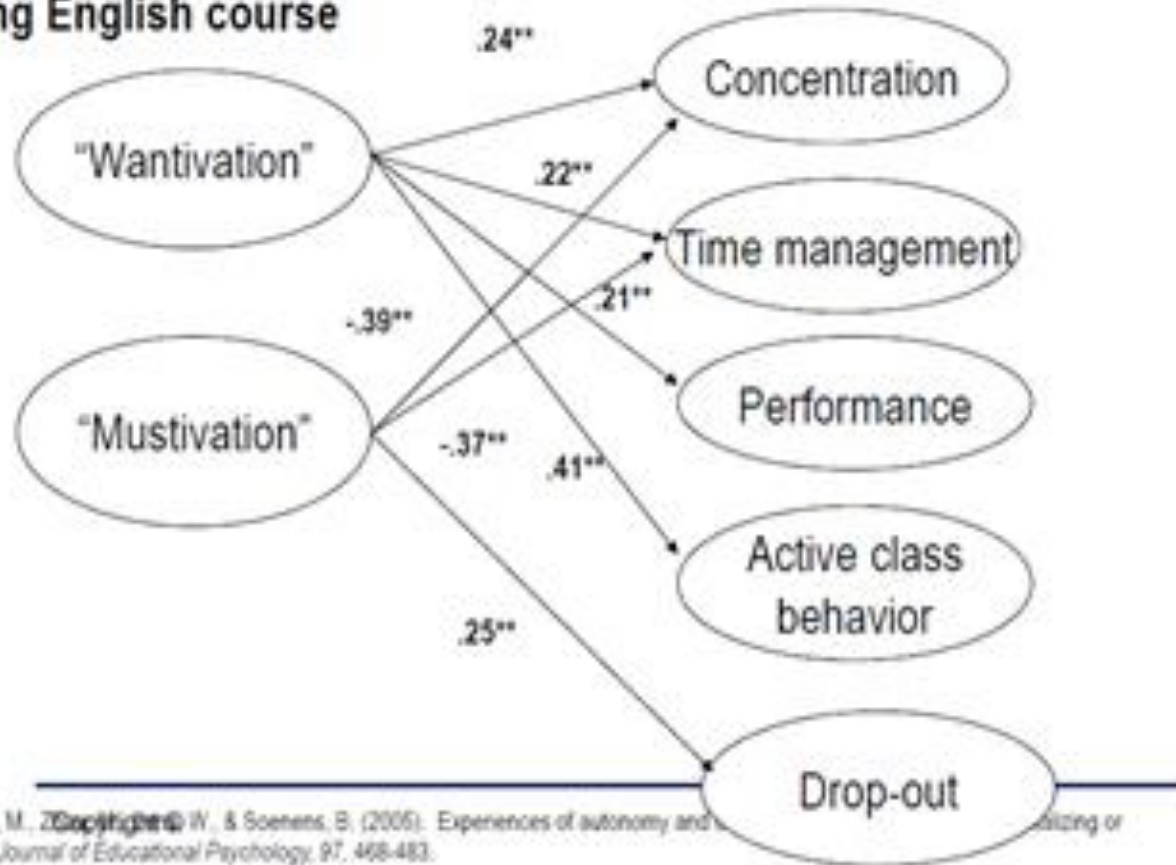
Autonoomne
motivatsioon

TAHAN

(„WANTIVATION“)

Attending English course

Vansteenkiste, M., Zeng-Ley, W., & Soenens, B. (2006). Experiences of autonomy and immobilizing or...
Copyright © 2014

Psühholoogilised baasvajadused

AUTONOOMIA

- oma tegevuste algataja
- tahe
- võimalikkus olla mina ise

SEOTUS

- teiste poolt armastatud
- soojad suhted
- kuuluvus

KOMPETENTSUS

- võimeline saavutama soovitud eesmärke
- tunnen, et olen tõhus, tulen toime

Baasvajadusi arvestav õpikeskkond

(Deci & Ryan, 1985)

- **AUTONOOMIA** – autonoomiat toetav vs kontrolliv
- **SEOTUS** – kaasav vs külmaline
- **KOMPETENTSUS** – struktureeritud vs kaos

Suhe ja suhted

- Õpilased, kes arvavad, et nende õpetajad on hoolivad, panevad tunnis rohkem tähele (Wentzel, 1997).
- Toetavatel ja hoolivatel õpetajatel on rohkem motiveeritud õpilasi, mida on mõõdetud pingutuse ja enesetõhususe põhjal (Goodenow, 1993; Murdock & Miller, 2003).
- ka vastupidine kehtib.

Vajadus kuuluvuse (seotuse) järele

- Tähelepanu suhetele ja suhtlemisele
- Võimalda teha omavahel koostööd
- „õppiv kogukond“
- Õpilase kui isiksuse respektierimine
- Märka, toeta ja hooli

GRUPIDÜNAAMIKA JA ÕPETAJA ROLL

ÕPETAJA ÜLESANDED SÕLTUVUSFAASIS

- Tutvustada ennast ja grupi põhitegevust
- Sõlmida lepinguid piiride fikseerimiseks
- Jagada infot
- Toetada suhtlemist ja kontaktide loomist
- Näidata aktiivsust ja innustust
- Anda suhtlemis ja tegevusmudeleid
- Anda kindlus ja turvatunnet

ÕPETAJA ÜLESANDED KONFLIKTIFAASIS

- Taluda mitteaktsepteerimist
- Aktsepteerida õppijaid
- Tuletada meelde kokkuleppeid
- Kuulata vastupanijaid
- Tegeleda emotsioonide ja tunnetega
- Vajadusel konfronteeruda (valida ennastkehtestav käitumisviis täiskasvanu tasandilt alistuva lapse tasandi või agressiivse vanemliku tasandi asemel)
- Toetada suhtlemist
- Kasutada koostöiseid meetodeid.

ÕPETAJA ÜLESANDED ERALDUSFAASIS

- Olla kättesaadav
- Pidada läbirääkimisi, anda infot
- Suhelda kõigiga, aidata korraldada grupiliikmete omavahelist suhtlemist

ÕPETAJA ÜLESANDED KOOSTÖÖFAASIS

- Nautida võrdse staatust ja sellest tulenevaid käitumismudeleid
- Jälgida lepinguid ja tuletada meelde eesmärke
- Olla mudeliks

Õpetaja õpilase suhe (Yli-Luoama,1996)

- Turvaline - aktiveerib soovi õppida uut, enesehinnang kindel, lihtne luua suhteid, akadeemiline edukus hea
- Ambivalentne - aktiveerib tähelepanu otsiva käitumise, ei ole motiveeritud õppimisest vaid sotsiaalsetest suhetest, enesehinnang haavatav, võib käituda agressiivselt kuid on sisemiselt õnnetu, akadeemiline edukus madalam
- Vältiv – passiivne, protestikäitumine, enesehinnang madal, akadeemiline edukus madalaim

Sotsiaalsete oskuste taksonoomia

(Caldarella ja Merrell, 1997)

Enesekohased oskused

1. eneseanalüüsi oskus
 - oma emotsioonide äratundmise ja väljendamise oskus
 - oskus ära tunda ja esitleda oma tugevaid ja nõrku külgi
2. enesetõhusus
 - usk enese suutlikusse ülesande lahendamisel
3. oskus juhtida oma käitumist
 - pingeliste olukordade mõju käitumisele; stressiga toimetuleku oskused
 - ühiskonnas heakskiidetud reeglitele ja normidele allumine

Sotsiaalsed oskused

1. sotsiaalne mõistmine

- teiste inimeste tunnete ja mõtete mõistmine, nende vaatenurgast arusaamine ning võime teiste seisukohti respektierida

2. suhted eakaaslastega

- oskus luua ja hoida suhteid eakaaslastega
- koostööoskused
- oskus suhelda vastassugupoolega

3. prosotsiaalne käitumine

- abistamine, jagamine